

Florence Nightingales en johannierridders

Tijdens deze 15 minutes of fame uwer djoeroetoelis worden de mysteriën van een oer-Harderwijks ziekenhuis speciaal voor u nat-in-nat geschilderd. Schrijdt u maar eens met mij binnen in deze tempel van Hippocrates! Wij doen dat alleen in gedachten, maar voor velen is het ziekenhuis geen ver-van-mijn-bedshow. Hun vertrouwen wordt elke dag opnieuw verdiend: met de passie van de mensen aan het bed, met consciëntieus wetenschappelijke behandelingen en met strakke organisatorische steun. Ook gastvrijheid is van belang, met boeketten buddleja's of cosmosjes aan het bed en met heerlijke ziekenhuismaaltijden, zoals szechuanpeperschotels, of paling in 't groen met een over-'t-ij-kijkertje toe.

'Dit soort gênante marketingblabla kan elk rvb-lid verzinnen' zult u nu zeggen, en dat is ook zo. Toch is bovengenoemde omschrijving reëel, want ons ziekenhuis levert een grote prestatie: het weerstaat al jaren de kille wind van de ideeëloze vermarkting van de gezondheidszorg, die het hart van de zorgverlening - compassie - bedreigt met haar ad-hocregelzucht, haar loze ranglijstjes en haar beklemmende, bedrijfsmatige pressie op zorgverleners.

De naam, St Jansdal, refereert aan Johannes de Doper, wegbereider van de Heer. Als ziekenhuissymbool werd niet voor het IChThUS-teken gekozen, maar voor de duif. at 'sint' werd aanvankelijk afgekeurd wegens roomse reminiscenties, maar na enig gebakkelei beklifde de naam. Patiënten worden op vakkundige en liefderijke wijze verzorgd door hbo-v'ers en door andere supergemotiveerde verpleegkundigen. Dat is niet vanzelfsprekend, want hun maatschappelijk aanzien is geërodeerd door de louter materiële criteria waarmee hun werk veelal beoordeeld wordt. Hun salariëring, die slechts partieel recht doet aan het emotioneel en fysiek zware karakter van hun werk, weerspiegelt dit. Toch versagen zij nooit, chapeau voor deze zorgengelen!

Medisch specialisten, an sich pur sang workaholics, worden vaak gekenschetst als poen scheppende glanzendeboliderijders met een slöjdopleiding. Van hen wordt geen bouquetreeksgedrag verwacht, maar Sherlock Holmes- en een expertise die aan de recentste medisch-wetenschappelijke normen voldoet. Of het nu de excisie van een cystenier betreft of het verwijderen van exsudaat bij lymfoedeem, dan wel de genezing van het madeprobleem myiasis, specialisten blijven ridders, die met hun priesnitzverbanden, ptca's en agrafentangen strijden tegen het onrecht dat ziekte heet.

De medische wetenschap helpt hen hier enorm bij: wij leven thans bijna twee keer langer dan negentiende-eeuwers! Nochtans is het geloof in kwakzalverij wijdverbreid, onder het motto: "Ik voel me beter, dus het werkte." Echter, prikjes in de linkervoorband van uw auto helpen niet als de carburateur naar de ratsmodee is, en tot op een yoctomol per yottaliter verdunde smeeroliën doen weinig goeds. Impracticabele technische ideeën worden dan ook vanzelf ontzenuwd.

Op medisch gebied daarentegen, is het falsificeren van onzinnigheden gecompliceerder, omdat het placebo-effect dwarsligt. Dat effect is krachtig: in de Tweede Wereldoorlog bijvoorbeeld, gaf een wanhopige legerarts – zijn morfineampullen waren op – zoutwaterinjecties aan zwaargewonde soldaten, zeggende dat het morfine was. Tot zijn verbazing hielp het geweldig! Sinds we dit weten wordt elke concepttherapie getoetst aan een vergelijkbare, maar onwerkzame behandeling.

Het lukte Florence Nightingale – die velen van ons zich jammer genoeg alleen herinneren als toegewijd verpleegster – met vergelijkend onderzoek te bewijzen dat de ziekenhuissterfte aanzienlijk daalt als er hygiënisch gewerkt wordt. Ze was de eerste die daarbij gebruikmaakte van statistische technieken om de in 1856 nog zeer behoudende geneesheren te overtuigen, daarmee werd ze – terecht! – het eerste vrouwelijke lid van de Royal Statistical Society.

Evidencebased onderzoek is inmiddels de hoeksteen van elk medisch handelen. Toch wordt je door acupunctuur- en homeopathieadepten onverfroren verteld dat hun prikjes en druppeltjes wérken. Kritiek daarop wordt op stereotiepe wijze weerlegd met beryllistiekachtige theorieën, met publicaties uit Verwegistan, of met gratuite apofthegmaatjes over vals spelende dokters, die aan ‘de leiband van de farmaceutische industrie lopen’. Enfin, mogelijk bezoeken zelfs dicteeschrijvers Doktor Eisenbart, uw scribent zal u dus maar niet bruuskeren met een bladzijdelang opgavenformulier à drie pagina’s p.p. vol antialternatieve retoriek, al zou die van a tot z waar zijn ...

Ten slotte, voor we weer naar onze bedsteetjes gaan, nog het volgende: een ziekenhuis is niet zozeer een superdreadnought of een leycentrum van Haagse richtlijnen, maar een kwetsbaar conglomeraat van zorgprofessionals en ondersteuners. Om artsen, verpleegkundigen en paramedici in staat te stellen hun werk netjes te doen, zijn, exceptis excipiendis, ICT- en td’ers nodig, een pr-afdeling, een afdeling personeelszaken, pardon, humanresourcesmanagement (hrm), et cetera. Het blijft dus ook in Harderwijk pootaan spelen om de managerziekte te voorkomen. Toch is de zorgkwaliteit nog steeds zo hoog dat patiënten (alook de reaguurders van Zorgkaart.nl) vrijwel onverdeeld enthousiast zijn.

Laten we vooral zuinig zijn op dit prachtig glimmende Noordwest-Veluwse veellingskristal!